U.G. 4th Semester Examination - 2026

SANSKRIT

[MAJOR-V]

Course Code : SANS-MJ-T-05

[NEP-2020]

Full Marks : 60 Time : $2\frac{1}{2}$ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. Answer any **ten** of the following questions in Sanskrit Language with Devānagarī scripts: 2×10=20

निम्नोक्तेषु **दश** प्रश्नान् सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेहि :

i) दशरथस्य कन्याया: नाम किम् आसीत्? रामायणस्य कस्मिन् काण्डे सीताया: पातालप्रवेश: वर्णित: अस्ति?

ii) कस्य वंशस्य राजाऽसीन् भगीरथ: तेन किं महत् कर्मानुष्ठितम्?

iii) श्रुतकीर्ति: का आसीत्? रामायणस्य कस्मिन् काण्डे बालीवध: वर्णित: अस्ति?

iv) वर्तमाने पञ्चवटी कुत्र वर्तते? रामायणे पञ्चवट्या: महत्त्वं किम्?

v) कुरुक्षेत्रस्य ऐतिहासिकं पौराणिकं च गुरुत्वं किम्? (द्वाभ्यां वाक्याभ्यां उत्तरं देयम्)

vi) वशिष्ट : क : आसीत्? वशिष्ठविश्वामित्रयो: उपख्यानं कस्मिन् काण्डे वर्णितम्?

vii) महाभारते कति पर्वाणि सन्ति? महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि श्रीमद्भगवद्गीताया वर्णित?

[Turn over]

viii) युधिष्ठिरस्य मातुः नाम किम्? युधिष्ठिरस्य राज्याभिषेकः महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि वर्णितः अस्ति?

ix) महाभारतयुद्धं कुत्र अभवत्? तत् कियत् दिनानि यावत् आसीत्?

x) महाभारतस्य द्वितीयपर्वणः नाम किम्? अस्य पर्वणः मुख्यः खलनायकः कः?

xi) दमयन्ती का आसीत्? नल-दमयन्त्याः उपाख्यानं महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि वर्णितम् अस्ति?

xii) गान्धारी का आसीत्? भीमेन दुःशासनस्य रुधिरपानं महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि वर्णितम् अस्ति?

xiii) मिथिलायाः ऐतिहासिकं पौराणिकं च गुरुत्वः किम्? (द्वाभ्यां वाक्याभ्यां उत्तरं देयम्)

xiv) वर्तमाने हस्तिनापुरं कुत्र वर्तते? कुरुक्षेत्रयुद्धात् पूर्वं हस्तिनापुरस्य राजा कः आसीत्?

xv) रावणवधात् पूर्वं रामः कस्य देवस्य पूजाम् अकरोत्? रामः सीता च लङ्कातः अयोध्यां केन यानेन प्रत्यगच्छताम्?

2. Answer any **four** of the following questions: 5×4=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं **चत्वारः** समाधेयाः

i) In which Kāṇḍa of the Rāmāyaṇa is the abduction of Sita by Rāvaṇa described? Briefly discuss the subject matter of that Kāṇḍa.

रामायणस्य कस्मिन् काण्डे रावणेन सीतायाः हरणं वर्णितम् अस्ति? तस्य काण्डस्य विषयसारः संक्षेपेण आलोचनीयः।

ii) Discuss briefly the story of Ṛsyaśṛṅga as described in the Rāmāyaṇa.

रामायणे वर्णितम् ऋष्यशृङ्गोपाख्यानं संक्षेपेण आलोचनीयम्।

iii) Discuss briefly the time of composition of the Rāmāyaṇa.

रामायणस्य रचनाकालं संक्षेपेण विवेचयत।

iv) In which parvan of the Mahābhārata is the disrobing of Draupadī by Duḥśāsana described? Briefly discuss the subject matter of that Parvan.

दुःशासनेन द्रौपद्याः वस्त्रहरणं महाभारतस्य कस्मिन् पर्वणि वर्णितम्? तस्य पर्वणः विषयसारः संक्षेपेण आलोचनीयः।

v) Briefly discuss the Upākhyāna of Śarmiṣṭhā-Yayāti.

शर्मिष्ठा-ययात्योः उपाख्यानं संक्षेपेण आलोचनीयम्।

vi) Discuss historical and mythological importance of the following locations (any **two**): Naimiśāraṇya, Ayodhyā, Dvāravatī, Kurukṣetra.

एतयोः कस्यचन **द्वयोः** स्थलयोः ऐतिहासिकं पौराणिकं च महत्त्वं वर्णनीयम् — नैमिषारण्यम्, अयोध्या, द्वारवती, कुरुक्षेत्रम्।

3. Answer any **two** of the following questions: 10×2=20

अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्न**द्वय**मुत्तरत:

i) Briefly discuss the subject matter of the Sundara Kāṇḍa of the Rāmāyaṇa and explain the moral and ethical values embodied in this Kāṇḍa.

रामायणस्य सुन्दरकाण्डस्य विषयसार: संक्षेपेण आलोचनीय: । अस्मिन् काण्डे वर्णिता: नैतिक-शिक्षा: लेखनीया: ।

ii) Briefly discuss any **two** of the following: Upākhyānas:

Janamejaya- Upākhyāna, Nala- Damayantī- Upākhyāna, Bhagīratha - Upākhyāna, Vaśiṣṭha and Viśvāmitra Upākhyāna.

एतेषां **द्वयो:** उपाख्यानयो: कथावस्तु संक्षेपेण आलोचनीयम् : जनमेजय-उपाख्यानम्, नल-दमयन्ती-उपाख्यानम्, भगीरथ-उपाख्यानम्, वशिष्ठ-विश्वामित्रयो: उपाख्यानम्।

iii) Discuss in brief the subject matter and significance of the Sabhā Parvan of the Mahābhārata.

महाभारतस्य सभापर्वण: विषयवस्तु तथा तस्य महत्त्वं संक्षेपेण आलोचनीयम्।

iv) Write the names of the first to Parvans and the last two Parvans of the Mahābhārata. Discuss the fundamental teachings of the Śrīmadbhagavadgītā as presented in the Mahābhārata.

महाभारतस्य प्रथमयो: द्वयो: पर्वणो: तथा अन्तिमयो: द्वयो: पर्वणो: नामानि लिखत। महाभारते वर्णिताया: श्रीमद्भगवद्गीताया: मूलशिक्षा: संक्षेपेण आलोचनीया: ।